

Gemeente Nieuwegein

Stadsplein 1
3431 LZ Nieuwegein

Houten, 31 maart 2023

Beste leden van de gemeenteraad,

Langs deze brief brengen wij u op de hoogte over een belangrijk initiatief op het gebied van de publieke lokale omroep in uw gemeente. Allereerst gaan we in op de status rond de lokale omroep in uw gemeente. Vervolgens bieden wij inzicht in het wijzigend landelijk beleid van de overheid met betrekking tot de publieke lokale omroep. Daarna gaan we verder in op het initiatief tot het samenwerkingsverband wat wij willen op- en inrichten, van waaruit de lokale behoefte van de gemeenten Houten, Nieuwegein, Lopik en IJsselstein kan worden bediend.

Editie Nieuwegein

Introductie

In uw gemeente is er op dit moment geen publieke lokale omroep. Dat is een gemis. Slechts 10% van de gemeenten hebben geen lokale omroep! We citeren staatssecretaris Uslu: *“Het is belangrijk voor het lokale publieke debat en voor de lokale democratie dat mensen weten wat er in hun dorp, stad of gemeente speelt. Lokale publieke omroepen zijn hier onmisbaar in. In het nieuwe bestel vanaf 2025 krijgen ze structureel meer geld en zijn ze voor hun financiering niet meer afhankelijk van gemeenten.”*

In dit licht loopt er vanuit bewoners van Nieuwegein een initiatief om een publieke lokale omroep in Nieuwegein op te richten. Een publieke omroep onderscheidt zich nadrukkelijk van een commerciële omroep door de lokale verankering. Een Programma-Beleidsbepalend Orgaan (PBO) - bestaande uit een brede vertegenwoordiging van de belangrijkste maatschappelijke, culturele, godsdienstige en geestelijke stromingen in de gemeente - bepaalt het mediabeleid van de publieke lokale omroep en ziet toe op uitvoering daarvan. Vanuit het initiatief in Nieuwegein wordt nu enthousiast gewerkt aan de vorming van een PBO. Op het moment van dit schrijven zijn er al 5 kandidaat-leden.

Verder zullen wij de komende weken aandacht vragen in voor ons initiatief in de media om inwoners te enthousiasmeren om mee te doen met ons initiatief. Daarvoor organiseren wij ook een inspiratiebijeenkomst.

Een volgende stap zal zijn het aanvragen van een omroeplicentie bij het Commissariaat voor de media (ACM). Het ACM zal u als raad om advies vragen. Wij stellen het als initiatief op prijs echter voorafgaand met u van gedachten te wisselen, zodat we in dit stadium al rekening kunnen houden met uw inzichten en wensen. Op woensdag 17 mei zullen wij ook in uw raad te gast zijn. Ook los daarvan zijn wij gaarne bereid om bij de fracties langs te komen om het initiatief toe te lichten en om van uw inzichten kennis te nemen. In het vervolg van deze brief gaan we meer in op de inhoud van het initiatief en op het veranderende rijksoverheid op het gebied van de lokale omroep.

Algemeen

Wijzigend overheidsbeleid

Voordat we verder ingaan op ons gezamenlijke initiatief is het goed in te gaan op het wijzigend overheidsbeleid met betrekking tot de lokale omroep. Op dit moment worden lokale omroepen gefinancierd via de gemeenten. Het rijk stort ten behoeve van de lokale omroep een bedrag in het gemeente fonds; daarmee wordt het onderdeel van de algemene middelen. Via het gemeentefonds worden die gelden toebedeeld aan de gemeentes. Die dienen daaruit de lokale publieke omroepen te financieren (bekostigingsplicht; formeel geen subsidie!). Op dit moment bedraagt deze ca. € 1,50 per huishouden, waarbij een kleine 30% procent van de gemeenten zich hier niet aan houdt en dus minder uitkeert. De gemeente Houten voldoet overigens aan de norm; de Omroep Houten draait met een jaarlijks budget van ca. € 30.000.

Het beleid gaat echter op schop. In 2025 moet er een nieuw lokaal omroepbestel van start gaan. Eén van de belangrijkste wijzigingen is dat omroepen een zwaardere procedure moeten doorlopen om een aanwijzing als lokale publieke omroep te krijgen. Deze omroepen krijgen dan structureel meer financiering. In plaats van de huidige financiering vanuit het gemeentefonds gaat de Rijksoverheid zelf zorgen voor een basisbekostiging voor lokale publieke omroepen. Dat geeft omroepen meerjarige zekerheid over hun financiering en een onafhankelijker positie ten opzichte van gemeenten.

Naar verwachting worden in het voorjaar van 2023 de definitieve plannen over dit nieuwe stelsel gepresenteerd. Dat zal dan ook meer inzicht geven in de voorwaarden waaraan een lokale omroep moet voldoen om voor financiering in aanmerking te komen.

Een eerste indicatie voor dat laatste wordt afgegeven door de NLPO. Die gaat uit van regionale samenwerkingsverbanden van ca. 150.000 inwoners. Een jaarlijkse bekostiging van € 300.000 wordt daarbij noodzakelijk geacht, waarbij ook uitgegaan wordt van maximaal 25% additionele inverdiencapaciteit (maximaal in verband met inperking van commerciële invloed). Voor het beeld: Houten (50.000 inwoners), Nieuwegein (65.000 inwoners), IJsselstein (35.000 inwoners) en Lopik (15.000 inwoners) hebben gezamenlijk 165.000 inwoners. Ten opzichte van de huidige relatieve bekostiging betekent dat bijna een verdubbeling!

Met betrekking tot de professionalisering wordt naar verwachting o.a. gekeken naar de kwaliteit van de journalistieke productie en het vermogen proactief journalistiek te bedrijven (o.a. onderzoeksjournalistiek).

De Omroep Lekstroom

Zoals gemeld werken wij als initiatiefgroep, bestaande uit betrokken inwoners vanuit de gemeenten Houten, Nieuwegein en IJsselstein (in Houten betreft het een vertegenwoordiging van de Omroep Houten) aan de vorming van de Omroep Lekstroom. Het karakter van deze omroep wijkt nadrukkelijk af van de bestaande regionale samenwerkingsverbanden van lokale omroepen. In de bestaande verbanden zijn de lokale identiteiten ingeruild voor één regionale identiteit, waarbij de omroep zich richt op de regio en niet op de te onderscheiden gemeenten. Er is dan ook voor de regio maar 1 PBO. Wij als initiatief onderkennen de noodzaak van een duidelijke lokale identiteit. Dat betekent dat er specifieke op de te onderscheiden gemeenten gerichte content moet zijn. Daarom spreken wij niet van een regionale Omroep Lekstroom, maar van een multi-lokale Omroep Lekstroom. Uiteraard

moet de samenwerking leiden tot synergie effecten. Denk daarbij aan een gezamenlijke infrastructuur, gedeelde dienstverbanden e.d. Ook zal er content zijn die niet specifiek op de individuele gemeente gericht en die dus voor de gezamenlijkheid gemaakt wordt. Maar van belang is dat er per gemeente politiek, maatschappelijke en cultureel een ruim aanbod is van content dat specifiek op de te onderscheiden gemeenten wordt aangeboden.

In dat licht spreken we van de te onderscheiden edities in de Omroep Lekstroom, Editie Nieuwegein, Editie IJsselstein, Editie Houten en – als het initiatief in Lopik van de grond komt – de Editie Lopik. Elke editie heeft of krijgt een eigen PBO die toeziet op het specifieke lokale media aanbod.

Om de Omroep Lekstroom tot stand te brengen is een projectplan opgesteld. Dat project moet leiden tot een solide businesscase voor de Omroep Lekstroom en tot de start daarvan. De ambitie is dat de businessclass zodanig is dat Omroep Lekstroom zo snel mogelijk succesvol subsidie kan aanvragen bij het Mediafonds Journalistiek. Vooruitlopend op de stelselwijziging 2025 wijst dit fonds namelijk jaarlijks omroepen aan die in aanmerking komen voor € 250.000 subsidie om al in lijn met de stelselwijziging te kunnen functioneren. Het project is inmiddels wel gestart en in dit stadium vooral gericht op het uitbouwen van het initiatief in Nieuwegein en IJsselstein, zodat daar voldoende kader en enthousiasme ontstaat om het gezamenlijk initiatief met de Omroep Houten mee vorm te geven.

Het oprichten gaat niet voor niets. Wij schatten in aan advieskosten, maken van proefcontent, advertentiekosten, juridische advisering, organiseren van bijeenkomsten totaal ca. € 80.000 nodig te hebben. Op dit moment loopt een subsidie aanvraag bij het Mediafonds Utrecht. Of dat wordt toegekend is onbekend. Maar als het wordt toegekend is het niet toereikend. Graag willen wij ook met u in gesprek om een bijdrage is de oprichtingskosten.

Tot slot

Voor de goede orde; deze brief wordt parallel gestuurd aan de gemeenten Houten, IJsselstein en Lopik. Alleen de introductie is voor iedere gemeente afwijkend. Het is geen korte brief geworden, maar wij hopen dat de inhoud daarvan u enthousiasmeert en prikkelt. We kunnen ons voorstellen dat u nog de nodige vragen hebt om uw beeld compleet te maken. Ook zijn er wellicht ideeën bij u die het initiatief krachtiger kunnen maken. Graag willen wij dan ook in gesprek. Mocht u contact willen opnemen, mail dan naar info@omroeplekstroom.nl.

Met vriendelijke groet,
Omroep Lekstroom i.o.

Bas Heijkamp, initiatiefnemer

Jos Mittelmeijer, initiatiefnemer en hoofdredacteur omroep Houten